

## **Neposredna plačila v letu 2018**

**Programsko obdobje 2014–2020 se je že prevesilo v drugo polovico, zato se tudi shema neposrednih plačil v letu 2018 bistveno ne spreminja.**

dr. Jernej Demšar, KGZS

[jernej.demsar@kgzs.si](mailto:jernej.demsar@kgzs.si)

Glavne novosti se nanašajo na spremenjen rok prenosa plačilnih pravic, izvajanje nekaterih obveznih praks zelene komponente (prepoved uporabe FFS na površinah z ekološkim pomenom) ter spremenjene osnove za podporo za mleko v gorskih območjih.

Za boljšo predstavo, kaj obsegajo sheme neposrednih plačil, naj spomnimo, da vsebujejo različna plačila, ki jih je možno prejeti ob izpolnjevanju predpisanih pogojev. Uveljavljanje teh plačil se med seboj ne izključuje, razen posebne sheme za male kmete, ki se izključuje z vsemi ostalimi, v katero pa je bilo mogoče vstopiti le v letu 2015. Plačila shem neposrednih plačil so:

- shema osnovnega plačila (plačilo po plačilnih pravicah),
- plačilo za zeleno komponento,
- plačilo za mlade kmete,
- proizvodno vezane podpore:
  - podpora za strna žita,
  - podpora za mleko v gorskih območjih,
  - podpora za rejo govedi,
  - podpora za zelenjadnice,
- shema za male kmete,
- plačilo za območja z naravnimi omejitvami (PONO).

Z letom 2017 se je ukinila podpora za beljakovinske rastline in enako ostaja tudi v letu 2018.

Podrobne vsebine posameznih plačil so bile predstavljene v člankih in navodilih v preteklih letih in so vam še vedno na voljo v arhivih na spletni strani KGZS, v rubriki »Vse o zbirnih vlogah 2018« ali ARSKTRP, v rubriki »Zbirna vloga 2018 ... od A do Ž«.

## **Rok za prenos plačilnih pravic in dodelitev iz nacionalne rezerve**

V okviru osnovne sheme neposrednih plačil je možen prenos plačilnih pravic med kmetijskimi gospodarstvi. Nekateri nosilci bi zaradi povečanja kmetijskega gospodarstva potrebovali večje število plačilnih pravic, drugim, ki svojih plačilnih pravic ne morejo uveljavljati v polnem obsegu, pa bodo plačilne pravice, ki jih ne bodo aktivirali v dveh zaporednih letih, celo odvzete in vrnjene v nacionalno rezervo, iz katere je od leta 2016 dalje plačilne pravice možno prejeti le ob določenih pogojih (kmet začetnik, mladi kmet). Zato je nujno, da med takimi kmetijami pride do prenosa plačilnih pravic.

Nosilec KMG, ki prenaša plačilne pravice, fizično ali elektronsko izpolni Vlogo za prenos plačilnih pravic. Če se odloči za elektronski vnos, je ta možen preko spletne aplikacije pri

kmetijskem svetovalcu. Izpolnjena vloga mora biti poslana na Agencijo s podpisom prenosnika in prevzemnika.

Sprememba v letu 2018 je ta, da prenosa plačilnih pravic ne bo mogoče izvesti hkrati z oddajo zbirne vloge, temveč je to potrebno storiti **do 28. februarja 2018**. Obrazec za prenos plačilnih pravic mora prispeti na Agencijo do navedenega datuma ali pa mora biti na dan 28. februar 2018 poslan na Agencijo s priporočeno pošto. Zato se morate nosilci KMG o prenosih dogovoriti pred tem datumom!

Plačilne pravice ,prenesene po tem datumu se bodo lahko uveljavljale šele v letu 2019.

Nespremenjena ostaja možnost različnih načinov prenosa plačilnih pravic: prodaja/nakup, zakup, dedovanje, podaritev ... Z izpolnitvijo in oddajo vloge za prenos plačilnih pravic se bo na Agencijo poslalo le zahtevek za prenos plačilnih pravic, ki se bo zabeležil v Registru plačilnih pravic, medtem ko boste morali druge obveznosti med starim in novim lastnikom ali zakupnikom (pogodbe, plačila ...) urejati sami.

V primeru prenosa kmetijskega gospodarstva, ki je organizirano kot kmetija, na novega nosilca kmetije, ki je bil član zadevne kmetije, prenos plačilnih pravic ni potreben. Nasprotno pa je potrebno vlogo za prenos plačilnih pravic oddati v primeru spremembe nosilca kmetije, pri kateri je nov nosilec fizična oseba, ki ni bila član kmetije (npr. nakup celotne kmetije).

Glede prenosa plačilnih pravic velja izpostaviti tudi pravilo, da nosilci KMG, ki so vključeni v shemo za male kmete (npr. za leto 2018), ne smejo prenašati plačilnih pravic na druga kmetijska gospodarstva. Prenos plačilnih pravic je pri shemi za male kmete dovoljen le za primere dedovanja ali pričakovanega dedovanja, pod pogojem, da se prenesejo vse plačilne pravice. Za tovrstne primere je potrebno Agenciji predložiti predpisana dokazila. Pri tem vas opozarjamo, da sheme malih kmetov ne zamenjajte s pomočjo za zagon dejavnosti, namenjeno majhnim kmetijam iz Programa razvoja podeželja (ukrep 6.3.), za katero se je zahtevke vlagalo do 31. januarja 2018. Kmetje, ki ste vložili vloge za navedeno pomoč in niste vključeni v shemo za male kmete v okviru neposrednih plačil, lahko prenašate plačilne pravice.

Pri dodelitvi plačilnih pravic iz nacionalne rezerve kot začetnik ali mladi kmet in pri plačilu za mlade kmete je z letom 2018 postavljeno dodatno pravilo, da kljub prvemu vpisu fizične osebe kot nosilca kmetije v RKG le-ta ni upravičen do dodelitve plačilnih pravic iz nacionalne rezerve kot začetnik ali mladi kmet ali do plačila za mlade kmete, če je eden izmed prejšnjih nosilcev kmetije že prejel plačilne pravice iz nacionalne rezerve ali plačilo za mlade kmete in je bil zdajšnji nosilec kmetije član te kmetije.

### **Izpolnjevanje obveznih praks zelene komponente**

Kmetijska gospodarstva, ki vlagajo zahtevke za osnovno plačilo (plačilo za plačilne pravice), morajo na vseh prijavljenih kmetijskih površinah izvajati tudi kmetijske prakse zelene komponente. Upravičenci, ki ne izpolnjujejo zahtev zelene komponente, izgubijo del zneska plačila zelene komponente odvisno od stopnje kršitve.

Iz izvajanja obveznosti kmetijskih praks iz naslova zelene komponente so izvzeti nosilci, katerih kmetijsko gospodarstvo je v celoti vključeno v kontrolo ekološkega kmetovanja (v

tem primeru se ekološko kmetovanje šteje kot izvajanje vseh obveznosti zelene komponente).

Obvezne kmetijske prakse zelene komponente so:

- a) diverzifikacija kmetijskih rastlin (to obvezo morajo izpolnjevati nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo 10 ha in več ornih zemljišč),
- b) ohranjanje okoljsko občutljivega travinja (to obvezo morajo izpolnjevati nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo GERK-e s statusom okoljsko občutljivega trajnega travinja na območju okoljsko občutljivega trajnega travinja – vpogled območij je možen na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/>) in
- c) zagotavljanje površin z ekološkim pomenom (PEP) (to obvezo morajo izpolnjevati nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo več kot 15 ha ornih zemljišč).

Če kmetijsko gospodarstvo nima več kot 10 ha (točka a) oz. 15 ha (točka c) ornih zemljišč oz. ni na območju okoljsko občutljivega trajnega travinja, se šteje, da avtomatično izpolnjuje obvezne prakse zelene komponente.

**Do večjih sprememb je v letu 2018 prišlo pri zagotavljanju površin z ekološkim pomenom (točka c), zato so v nadaljevanju le-te podrobneje predstavljene.**

#### **Zagotavljanje površin z ekološkim pomenom**

Nosilci kmetijskih gospodarstev, ki imajo več kot 15 ha ornih zemljišč, morajo zagotoviti najmanj na 5 % PEP.

#### **Za vse vrste PEP po novem veljala prepoved uporabe fitofarmaceutskih sredstev (FFS), kar med drugim zajema tudi prepoved uporabe tretiranih semen.**

Zato se bo s pregledi na kraju samem preverjalo:

1. dejansko stanje ornih površin, ki jih je nosilec prijavil kot površine z ekološkim pomenom na zbirni vlogi za tekoče leto,
2. podatke o uporabi FFS, ki jih vodi nosilec KMG v skladu s predpisom o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi,
3. račune, s katerih mora biti razviden nakup semena oziroma sadik,
4. deklaracije uporabljenega semena oziroma sadik,
5. kopije deklaracij za seme oziroma sadike, ki so pridobljene od drugega KMG.

Kot PEP se štejejo:

- I. Površine v prahi

Za površine, ki jih kmetijsko gospodarstvo vključi v praho, velja, da na njih ni kmetijske proizvodnje vsaj v času od 1. januarja do 31. julija tekočega leta. Spravilo pridelkov s teh površin ali uporaba za pašo v tem obdobju ni dovoljena. Prepovedana je tudi uporaba FFS.

- II. Površine s kmetijskimi rastlinami, ki vežejo dušik, ali površine z mešanicami kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, in drugih kmetijskih rastlin

Kmetijske rastline, ki vežejo dušik, so: lucerna ali detelje, krmni bob, bob, soja, grašica, volčji bob (lupina), grahor ali krmni grah.

Po novem se lahko za ta namen sejejo tudi mešanice kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, in drugih kmetijskih rastlin (v nadaljevanju mešanice), in sicer: mešanice krmnega graha in jarega ječmena, mešanice krmnega graha in ovs, deteljno-travne mešanice ali mešanice detelj, lucerne in trav. Pri teh mešanicah morajo kmetijske rastline, ki vežejo dušik, predstavljati več kot 50 odstotkov vzniklih rastlin.

Kmetijske rastline, ki vežejo dušik, ali mešanice morajo biti prisotne na ornem zemljišču od 7. maja do tehnološke zrelosti oziroma do 30. septembra tekočega leta. Po novem se 1 ha tovrstnega posevka šteje za 1 ha površin z ekološkim pomenom in ne le 0,7, kot je to veljalo do sedaj.

Prepoved uporabe FFS veljala od setve oz. 1. januarja 2018, če je bila setev opravljena v letu 2017 ali prej, ter zaključni z datumom spravila v letu 2018 oziroma 31. decembra 2018, če bo spravilo izvedeno leta 2019.

### III. Površine pod naknadnimi posevki ali podsevom

Kot naknadni posevek se šteje mešanica vsaj dveh naslednjih kmetijskih rastlin: bela gorjušica, facelija, aleksandrijska detelja, perzijska detelja, mnogocvetna ljuljka, inkarnatka, krmna repica, krmna ogrščica, oljna redkev, oves, krmni radič, proso, ajda, rjava gorjušica, lan in grašica.

Po novem se za ta namen poleg posevka trave šteje tudi posevek nekaterih stročnic med glavno kmetijsko rastlino. Kot stročnice za posevek se štejejo detelje, navadna nokota, inkarnatka, krmni grah in deteljno-travna mešanica.

Naknaden posevek ali posevek mora biti prisoten najmanj od 15. avgusta do 16. oktobra tekočega leta. To pomeni, da mora biti setev opravljena do 15. avgusta. Že do sedaj je veljalo, da se naknadnih posevkov ali posevkov ne sme obdržati v naslednjem letu kot glavno kmetijsko rastlino, v nasprotnem primeru se šteje, kot da v preteklem letu ni bil zagotovljen PEP. Prav tako v prej omenjenem obdobju obvezne prisotnosti ni dovoljena raba teh posevkov za krmo ali pašo. Iz namena naknadnih posevkov ali posevkov izhaja, da je zaželen njihov podor.

Pri naknadnih posevkih je prepovedana uporaba FFS od 15. avgusta do 16. oktobra, pri posevkih za namen PEP-ov pa velja prepoved uporabe FFS osem tednov po spravilu glavne kmetijske rastline ali do setve naslednje glavne kmetijske rastline. Opozorilo: Ker je delegirana uredba EU št. 639/2014 za zeleno komponento še vedno v fazi sprejemanja (objava je predvidena junija 2018) in ker se razlaga pravil iz posameznih členov še lahko spremeni, priporočamo, da se kmetje tudi pri naknadnih posevkih, zlasti, kjer je setev opravljena precej pred 15. avgustom, pri prepovedi uporabe FFS držijo strožjega sistema, in sicer, da prepoved uporabe FFS velja od setve dalje in ne le v obdobju prisotnosti (od 15. avgusta do 16. oktobra). Pri posevkih pa velja pravilo osem tednov po spravilu glavne kmetijske rastline ali do setve naslednje glavne kmetijske rastline.

### IV. Zemljišče v prahi za medonosne rastline

Z letom 2018 je uvedena dodatna možnost zagotavljanja površin z ekološkim pomenom z zemljiščem v prahi, kjer so posejane medonosne rastline, med katere se štejejo: sončnica, lan, facelija in ajda.

Te rastline morajo biti na površini prisotne 6 mesecev, in sicer v obdobju od 1. maja do 31. oktobra. Prepovedano je spravilo pridelka, kar pomeni, da ga je potrebno po

31. oktobru 2018 zmulčiti ali zaorati. 1 ha posevka medonosnih rastlin se šteje za 1,5 ha površin z ekološkim pomenom.

Na površinah v prahi za medonosne rastline, ki bodo prijavljene na zbirni vlogi za leto 2018 za namen PEP-ov, je prepovedana uporaba FFS od setve teh KMRS do 31. oktobra 2018.

## **Spremembe pri proizvodno vezanih plačilih**

### **Podpora za mleko v gorskih območjih**

Sprememba Uredbe o shemah neposrednih plačil v kmetijstvu opredeljuje novo osnovo za izračun števila upravičenih krav molznic za tekoče leto. Po novem se podatek o oddaji in neposredni prodaji mleka ne bo več jemal iz stare evidence o mlečnih kvotah, temveč bo Agencija za izračun podpore za tekoče leto (2018) uporabila podatke za **preteklo leto** (2017), ki jih bo prevzela iz nove evidence za sektor mleka.

Povprečna mlečnost, ki se uporablja pri izračunu upravičenih živali, ostaja še naprej 5.167 kg, dodaja pa se nižja povprečna vrednost 4.359 kg, ki se uporablja pri izračunu upravičenih živali za kmetijska gospodarstva, ki so vključena v ekološko rejo mleka. Nosilci, ki so vključeni v ekološko rejo mleka, so nosilci, ki imajo certificirano ekološko pridelavo mleka za leti 2017 in 2018.

### **Podpora za zelenjadnice**

Da bi se izognili prijavi koruze za zrnje, ki v nasprotju s sladko koruzo ni upravičena do podpore za zelenjadnice, bo moral pridelovalec sladke koruze hraniti ustrezna dokazila. Ob kontroli na kraju samem se bo dokazovanje setve sladke koruze preverjalo s pregledom računa o nakupu semena sorte sladke koruze in uradne etikete oziroma potrdila dobavitelja, s katerimi je bilo ob nakupu označeno oziroma opremljeno seme sorte sladke koruze.

## **OKVIR**

### **Kam po informacije**

Ker je tudi v letošnjem letu pri neposrednih plačilih kar nekaj novosti, vam svetujemo, da se o njih pravočasno dobro informirate ter hkrati osvežite znanje o ukrepih, v katere ste že bili vključeni v preteklih letih. Poleg informativnih izobraževanj, ki jih izvajajo na kmetijsko-gozdarskih zavodih, informativnega lista, ki ga lahko prejmete na izobraževanju ali pa pri kmetijskih svetovalcih, drugih objav v raznih medijih (časopisi, radio, TV, internet ...), vam bodo kot vedno tako za vaša vprašanja kot tudi za pomoč pri oddaji zbirne vloge na razpolago kmetijski svetovalci Javne službe kmetijskega svetovanja.